

1. Predvidena podpora naložbenim področjem v obliki finančnih instrumentov

V programskem obdobju 2021-2027 se načrtuje podpora v obliki finančnih instrumentov predvsem pri podpori CP 1 in CP2 (kot označeno zgoraj) ter možno uporabo tovrstne podpore tudi na drugih naložbenih področjih, v kolikor bo predhodna ocena vrzeli financiranja pokazala na znatne vrzeli in prednosti tovrstne podpore pred nepovratno.

Trenutno poteka priprava postopka javnega naročila za podelitev mandata izvajanja storitve priprave posodobitve in (po potrebi) razširitve predhodne ocene za finančne instrumente. Ne glede na to, sloni večina izjav/ugotovitev navedenih v tem tekstu na ugotovitvah predhodnih ocenah in analizah nedelovanja trga oziroma finančnih vrzeli še pred COVID krizo, ki so bile pripravljene s strani EU institucij (analize in raziskave objavljene na fi-compass in Evropske komisije internetnih straneh), nacionalnih institucij (Banka Slovenije, UMAR), skupaj z relevantnimi ocenami ciljno izvedenih raziskav trga s strani Sklada skladov za prednostne naložbe naslovljene z finančnimi instrumenti v trenutnem kohezijskem obdobju 2014-2020. Omenjene ocene in raziskave so dosegljive na naslednjih e-naslovih:

- <https://www.fi-compass.eu/news/2020/03/gap-analysis-sme-financing-new-fi-compass-report-published>;
- <https://www.bsi.si/files/publication-files/rezultati-ankete-o-virih-financiranja-podjetij-2019.pdf>;
- <https://www.bsi.si/files/publication-files/analiza-vpliv-koronavirusa-na-slovensko-gospodarstvo-arc-slo.pdf>,
- <https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/publication-files/ocena-sistemskih-tveganj-in-odpornosti-financnega-sektorja-ob-epidemiji-covid.pdf>;
- https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/napovedi/pomlad/pomladanska_2020/slovenska/PN_2020_splet.pdf

Ocenjuje se, da bo izvedba predhodnih ocen potreb trga in vrzeli financiranja na trgu za izvajanje finančnih instrumentov v programskem obdobju 2021–2027 (z posodobitvijo in razširitvijo predhodne ocene pripravljene za programsko obdobje 2014-2020) realizirana najkasneje do konca 1.polletja 2021. Ob upoštevanju izbora izvajalca storitve, se pričakuje, da bodo ocene vrzeli trga in naslavljanje vrzeli z finančnimi instrumenti podrobno predstavljene najkasneje konec 1.četrletja 2021. Šele tedaj bo mogoča naslovitev

posameznih vrzeli na različnih naložbenih področjih in oblikovanje naložbene strategije izvajanja finančnih instrumentov, ki bodo najučinkoviteje naslavljali ugotovljene vrzeli. Med drugim, naj bi predhodna ocena naslavljala tudi možnost učinkovite uporabe kombinacije finančnih instrumentov z drugimi oblikami podpore kohezije v naslovljenih ciljnih politikah/sektorjih programa za boljše učinke in sprejemljivost finančnih instrumentov s strani zasebnih so-investitorjev kot tudi s strani končnih prejemnikov. V okviru predhodne ocene bo naslovljena tudi primerjava in swot analiza uporabe finančnih instrumentov v okviru Invest EU glede na različna področja in cilje, ki jih naslavlja kohezijska politika v naslednjem obdobju.

Načrtovanja podpore FI v naslednjem programskem obdobju bo temeljila na izhodiščih nove uredbe CPR, dopoljenih oziroma novih predhodnih ocenah vrzeli financiranja za prednostna naložbena področja, izkušnjah izvajanja FI iz trenutnega in preteklega programskega obdobja s ciljem izboljšati učinkovitost FI, zagotoviti širši interes zasebnih deležnikov (finančnih posrednikov) za sofinanciranje, zagotoviti čim hitrejši in enostavnejši prehod iz trenutnega v naslednje obdobje in s tem hitro izvajanje – ponudbo načrtovanih finančnih produktov končnim prejemnikom sredstev. Predhodna ocena bo upoštevala tudi vpliv načrtovanih povratnih virov za okrevanje in odpornost.

Vrednotenje operacije FI 2014-2020 je načrtovano v okviru paketa vrednotenj organa upravljanja, ki naj bi se predvidoma izvedel v letu 2021.

Oblike podpore finančnih produktov bodo predvidoma instrumenti dolžniškega financiranja (mikroposojila, posojila, garancije,...) ter instrumenti lastniškega financiranja ((kvazi)lastniško financiranje v obliki konvertibilnih posojil, podrejenega dolga in lastniških vlaganj)(npr. Analiza tržnih vrzeli financiranja MSP v EU iz decembra 2019, ki jo je pri EIB naročila Evropska komisija, potrjuje vrzel financiranja v Sloveniji na nivoju 2.5%GDP (več kot 1,1mlrd EUR) in znatne potrebe po povečani podpori (kvazi)lastniškega financiranja.) Smotrno je proučiti možnost vključevanja kombinacije FI z nepovratnimi sredstvi v okviru ene operacije (FI), ki jo dopušča novi predlog CPR.

Nova predhodna ocena bo podala ob upoštevanju novih spremenjenih okoliščin COVID krize tudi realno oceno potreb in napotila na ustrezno izbiro finančnih produktov in kombinacijo teh z drugo vrsto podpore.

Tudi za naslednjo perspektivo menimo, da je primerno, da se v okviru ene operacije FI naslavlja horizontalno več prednostnih naložb, saj to zagotavlja določene prednosti pri zagotavljanju likvidnosti operacije in celovitejšem nadzoru porabe in upravljanja sredstev FI.

Zaradi posebnosti oblikovanja in spremljanja operacij FI in v preteklosti pridobljenih izkušenj, se podpira ohranjanje obstoječe strukture izvajanja operacije FI preko enega sklada skladov (trenutno je to SID banka), oziroma, holdinškega sklada ob nadzoru nosilnega posredniškega organa MGRT, ne glede na področje podpore ali kohezijsko regijo. Pri tem dopuščamo, da se na podlagi dopolnjene predhodne ocene in spremenjenih okoliščinah gospodarskega okolja prizadetega zaradi COVID krize ter bolj ciljnega izvajanje podpore FI na določenih področjih, država članica odloči tudi za drugačno strukturo izvajanja FI.

Organ upravljanja se sooča s skromnim poznavanjem podpore s produkti finančnih instrumentov in videnja utemeljenosti njihove uporabe v načrtovanju v prihodnosti s strani ministrstev. Zato, bo na podlagi izsledkov opravljenih predhodnih ocen za izvajanje finančnih instrumentov, za področja, za katere bo izkazana utemeljena potreba po podpori ESI skladov v obliki finančnih instrumentov oziroma kombinacije finančnih instrumentov z nepovratnimi sredstvi, organ upravljanja pozval resorna ministrstva k ponovni presoji naslavljanja ugotovljenih vrzeli ob upoštvanju ugotovitev predhodne ocene.

Predhodna ocena za finančne instrumente bo naslovila pet programskih področij (pametnejša Evropa, bolj zelena- nizkoogljična Evropa, bolj povezana Evropa, socialna Evropa in Evropa bliže državljanom), potrdila in določila finančno vrzel, potrebno in možno podporo FI, opredelila ciljne končne prejemnike, obseg pričakovanega zasebnega so-financiranja in interes zasebnih vlagateljev, finančne produkte in/ali možne kombinacije FI in druge podpore ESI skladov za najbolj učinkovito podporo.

Katere ukrepe in ciljne končne prejemnike v okviru programiranja za navedenih 5 programskih področij bo utemeljeno naslavljati s podporo v obliki FI ali kombinacijo podpore FI z drugimi vrstami podpore ESI skladov, med drugim tudi na področjih naslavljanja digitalizacije, energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije, krožnega gospodarstva, RRI in urbanega razvoja, bo natančneje naslovljeno po prejetju rezultatov predhodne ocene za finančne instrumente.